

1

VOKIETIJOS L. B. VĀLDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Bankkonto Nr. 01 / 17978 Deutsche Bank Weinheim / Bergstr.

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

Nr.8/9 (333/334) 1975 rugsėjo 30

P A D Ė K I M E J A U N I M U I

Vokietijos ir kitų kraštų jaunimas ilgą laiką veikė Lietuvių Bendruomenės ribose atskira sekcija. II Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso nutarimu įkūrus atskirą Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungą, ir Vokietijos lietuvių jaunimas daugiau kaip prieš metus įsteigė savo organizaciją. Didelės veiklos ji dar nespėjo išvystyti. Per trumpas laikas. Bet Sąjungos vadovybei gerų norų netrūksta. Ji dažnai taria si ir posėdžiauja. Jau spėjo suruošti keletą suvažiavimų ir rimtą seminarą.

Dabar didysis jos uždavinys pasiruošti III-jam Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui, įvyksiančiam š.m. pabaigoje ir ateinančių metų pradžioje Pietų Amerikoje. Vokietijos lietuvių jaunimas paprašytas pasiųsti į jį 13 delegatų. Tiek ir išrinkta. Jų sąrašas paskelbtas praeitame "Informacijų" numery psl.13.

Skridimas į Pietų Ameriką, ten gyvenimas apie mėnesį laiko bei kelionės iš vienos valstybės į kitą, kur vyks atskiri Kongreso renginiai, kainuos apie 3.300 DM vienam asmeniui. Kiekvienas delegatas prie kelionės išlaidų prisidės po 1.000 DM. 3 delegatai sutiko susimokėti visas kelionės išlaidas. Iš kur imti dar apie 23.000 DM? Yra vilties, kad keletą tūkstančių DM paskirs Pasaulio lietuvių bendruomenės valdyba. Bet ir po to dar liks didelis trūkumas.

Vokietijos lietuvių jaunimas išsirinko Finansų telkimo komisiją, kuri tuoj pat kibo į darbą: išspausdino ir išsiuntinėjo aukų lapus Vokietijos LB apylinkių vadovybėms bei pavieniams asmenims, turintiems ankštus ryšius su tautiečiais. Ir patys Komisijos bei Valdybos nariai ir kiti veiklesni jaunuoliai, lankydami minėjimuose ir kituose renginiuose, renka aukas. Taigi lėšų telkimo darbas pradėtas visu uolumu.

Aukų lapuose nurodyta, jog surinktus pinigus reikia iki š.m. gruodžio 1 įnešti į "Litauische Volksgemeinschaft - Jugendbund; Post-scheckamt Ludwigshafen, Konto Nr.378 39 - 675" sąskaitą. Laiko liko nedaug. Kas ketina paremti mūsų jaunimo delegatų kelionę į III Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą Pietų Amerikoje, turėtų nedelsdamas atiduoti savo auką. Paramą galima skirti arba visai 13-kai delegatų, arba kuriam nors vienam. Jei auka skiriama atskiram delegatui, tai reikia pažymėti kuriam.

Kai kas kelia klausimą, ar iš viso verta remti savąjį jaunimą. Sako, jaunuoliai išleidžia daug pinigų automobiliams ir dažnoms nepigioms pramogoms, tabakui, alkoholiui ir pan. nenaudingiems dalykams. Atsisakę tų žalingų malonumų, sutaupyti pinigų, kurių užtektų kelionėms į Kongresą susimokėti. Lietuvių visuomenei jie yra nieko gera neduodanti ir nežadanti našta. Nežadanti dėl to, kad dauguma jaunuolių nemoka lietuvių kalbos ir yra su lietuviais nutraukę ryšius.

Tol, kol mes tą jaunimą vadiname savuoju ir nesame jo išsižadėję, turime pareigą juo ir rūpintis. Aukščiau suminėti priekaištai taikinti tik daliai jaunimo. Kokio didumo ta dalis, neturint tikslios statistikos, sunku pasakyti. Kai Jaunimo sąjungos veikla įsibėgės, gal ir ją turėsime.

Tie kaltinimai nieku būdu netaikintini į Kongresą vykti išrinktiems delegatams. Daugiau pagrindo tikėti, kad jie yra raugalas, kuris, kartu su kitais aktyviais jaunuoliais, gal pajėgs užraugti lietuviška rūgštimi nuo mūsų visuomenės nutolusį atžalyną ar bent jo dalį.

Be to, apie Vokietijos lietuvių jaunimą negalima pasakyti, kad jis iki šiol nieko gera nėra davęs ir neduoda mūsų visuomenei. Kai kuriose apylinkėse jis gan gyvai reiškiasi. Užtenka tik suminėti Müncheno "Ratuką", kurio tautinių šokių grupė buvo pasiekusi net JAV-bes, Memmingeno šokėjus ir vaidintojus, jaunuosius Nordrhein-Westfalijos menininkus, o taip pat iki praeitų metų pabaigos visoje Vokietijoje ir už jos ribų garsėjusį "Baltijos" kvintetą ir kit. Vokietijos Lietuvių bendruomenės taryboje ir valdyboje, apylinkių vadovybėse ir Vasario 16 gimnazijos kuratorijoje irgi užtinkame jaunimo atstovų. Vieną kitą jaunuolį jau matome ir tarp Lietuviškųjų studijų savaičių prelegentų. Jie yra mūsų visuomeninio gyvenimo tęstinumo laidas.

Vien pamokslavimais jaunimo nepritrauksime ir neišlaikysime. Į III Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą vykstančiųjų delegatų į lietuviškas gretas traukti nebereikia - jie į jas jau įsirikiavę. Gal tik reiktų kiek prilaikyti, kad nepabėgtų. Aukodami jų kelionėms į Pietų Ameriką, parodysime, kad juos mylime ir jais pasitikime. Meilė ir pasitikėjimas yra didelis įpareigojimas ne tik privačiuose santykiuose, bet ir visur kitur.

J a u n i m a s   d ě k o j a   s a v o   r ė m ė j a m s

Vokietijos Lietuvių jaunimo sąjungos delegatų kelionėms į III Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą Pietų Amerikoje aukojo:

Kun.dr. Jonas Petraltis iš Kettwigo	650,-- DM
Eduard Rosploch iš Berlyno ir Šiugždinių šeima iš Hüttenfeldo po	100,-- "
Petras Veršelis iš Romuvos, Witold Fugalewitsch iš Schlesseno, senj.A.Keleris iš Bremeno ir N.M. po	50,-- "
VLB Lübecko apylinkės lietuviai per š.m. Jonines	140,-- "

--- oOo ---

L e b e n s t e d t

Veiklioji VLB Lebenstedto apylinkės valdyba suruošia per metus net keletą išpūdingų renginių. Apylinkė šauniai paminėjo Vasario 16 ir Motinos dieną, kuriai gražią programą atvežė Vasario 16 gimnazija. Dabar rugsėjo 6 siauresne programa, bet taip pat gausiu dalyvių skaičiumi, paminėta mūsų tautos šventė.

17 val. šv. Mykolo bažnyčioje šv. mišias už mūsų tautą ir jos narius visame pasaulyje aukojo kun.dek.V. Šarka ir pasakė dienai pritaikintą

pamokslą. Darniai skambėjo lietuviškos giesmės, palydimos vargonininkės vokietės.

Po pamaldų minėjimą didelėje, gražioje ir skoningai gėlėmis bei tautinėmis spalvomis išpuoštoje parapijos salėje pradėjo apylinkės pirmininkas A.Kairys, sveikindamas susirinkusius ir kviesdamas kalbėti Vokietijos LB Valdybos vicepirmininką ir reikalų vedėją J.Lukošį.

Prelegentas pirmiausia paaiškino, kada ir kaip atsirado rugsėjo 8-os šventė. Jei Vasario 16 kilmė siekia tik 1918, tai rugsėjo 8 nukelia mus į penketą šimtmečių ankstyvesnę Lietuvą, kai ji buvo galingiausia rytų Europos valstybė. Kodėl vėliau taip sunyko? Dėl to kaltiname savo kunigaikščius ir bajoriją. Mat, kunigaikščiai kūrė ne tautinę, bet dinastinę bei luominę valstybę, o bajorija nutautėjusi. Ar turime moralinę teisę juos kaltinti, jei ir patys negeriau elgiamės?

Anot prelegento, mūsų tautinės šventės turėtų būti lietuviškos rekolekcijos, skirtos suskaičiuoti tautinėms nuodėmėms ir padaryti reikiamoms išvadoms. Beveik visi esame pakenčiamai apsirūpinę kasdienine duona. Daugeliui ir pyrago netrūksta. Rodos, galėtume daugiau laiko ir dėmesio skirti kultūriniam bei tautiniam reikalams, pasirūpinti savo atžalynu. Bet ar tai darome? Daugiau rūpinamės baldais, automobiliais, daržiuokais ir namukais, negu vaikais. Vokietijoje tik trys vad. benamių užsieniečių grupės turi savo gimnazijas. Tarp jų esame ir mes. Tuo su pagrindu didžiuojamės. Sava mokykla suteikia vienintelę galimybę išmokyti ir išauklėti vaikus lietuviais. Ar mes ja naudojame?

Vasario 16 gimnaziją lėšomis paveikiai remia vokiečių vyriausybė ir ir užsienio lietuviai. Mums belieka leisti į ją savo vaikus. Skaičiuojame, kad šiemet apie šimtas lietuvių ir mišrių šeimų vaikų baigė 4-rius vokiečių pradžios mokyklos skyrius. Tiek vaikų galėjo būti pasiųsta į Vasario 16 gimnazijos I klasę. O kiek iš tikro atsiuntė? Tik vienas kitas tėvas prisiminė savo tautinę pareigą. Tad argi neiname lietuvybės išsižadėjusios mūsų bajorijos keliais?

Niekam neteikia malonumo savo nuodėmių prisiminimas ir skaičiavimas, o ypač jų priminimas. Nemaloni ir šios šventės rekolekcinė dalis, bet ji reikalinga. Mūsų tautinė sąžinė labai apkerpėjusi. Yra pavojus, kad nejudinama gali visiškai atrofotis.

Vokietijos Lietuvių jaunimo sąjungos vicepirmininkas P.Veršelis pranešė apie Pietų Amerikoje įvyksiantį III Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą ir prašė dosniai aukoti nors daliai delegatų kelionės išlaidų apmokėti. Vokietijos LB Valdybos įgaliotinis Hamburgui ir Žem.Saksjonijai kun.V.Šarka papildė paskaitininko rekolekcines mintis. Jis pabrėžė, kad nepakankamai remiame savo gimnaziją, Bendruomenę ir jaunimą. Tėvynė sunkiomis sąlygomis keliiasi iš karo griuvėsių, o mes tautiškai smunkame. Net Sibiro tremtyje, kur uždraustos lietuviškos mokyklos, tautiečiai pajėgia išmokyti savo vaikus lietuvių kalbos, o mes nepajėgiame. Kvietė aukoti Vokietijos lietuvių jaunimo delegatų kelionėms į Kongresą paremti, įspėdamas, kad jaunimas turėtų pasistengti daugiau duoti mūsų visuomenei.

Vėliau patirta, jog pasilinksminimo metu jaunimo kelionėms surinkta apie 150 DM.

Valius Merkevičius iš Hannoverio padeklamavo du savo eilėraščius: apie partizanus ir apie Vytautą Didįjį. Kun.Šarkai vadovaujant, visa salė padainavo 4 liaudies dainas. Programa baigta tautos himnu.

Šokiams grojo tikrai geras orkestras. Veikė bufetas. Pasilinksminimas baigėsi 1 val. sekmadienį. Į renginį atsilankė per 100 asmenų. Ruošiant minėjimą ir jį pravedant, uoliai ir sutartinai dirbo visi apylinkės valdybos nariai. Netrūko ir talkininkų. Grįžtantys namo romuviečiai parsivežė Kairių, Olšauskų ir Preuss'ų atžalyną tęsti mokslo Vasario 16 gimnazijoje.

S t u t t g a r t

Stuttgartiškiai tautos šventę minėjo rugsėjo 7. Renginys pradėtas pamaldomis, kurias atnašavo kun.K.Senkus. Į minėjimą atsilankė per 60 tautiečių. Atvyko svečių iš Memmingeno, Pforzheimo ir Rastatto. Programą atliko memmingeniškiai.

Iškilmės atidarė VLB Stuttgarto apylinkės pirmininkė Z.Glemžienė. Apie tautos šventės prasmę kalbėjo V.Bernotas. Jis pradėjo nuo Vytauto Didžiojo vainikavimo 1430 ir, apžvelgęs didžiuosius mūsų tautos vadus, konstatavo, kad tik tai jų dėka lietuviai neprarado savo tautinio savitumo. "Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia". Šie Lietuvos himno žodžiai nurodo, iš kur turime semtis jėgų išlikti ištikimais savo tautai.

Po paskaitos sekė memmingeniečių jaunimo paruoštas montažas, kuris išreiškė meilę tėvynei Lietuvai. Vokietijos Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas A.Lučas apžvelgė Sąjungos veiklą, papasakojo apie III PLJ Kongresą Pietų Amerikoje ir nušvietė finansinius sunkumus, su kuriais susiduria ši jaunimo organizacija, stengdamasi savo atstovus pasiųsti į Kongresą. Kun.K.Senkus irgi skatino minėjimo dalyvius aukomis paremti delegatų keliones į Jaunimo kongresą.

Minėjimas baigtas tautos himnu. Po to vyko draugiškas pobūvis su šokiais, užkandžiais ir atgaiva.

S c h w e t z i n g e n

Mūsų tautos šventė - rugsėjo 8 - daugelio Vokietijos lietuvių noriai, o kai kur ir gan iškilmingai, minima. Bet tik minima. Švenčiama ji, rodos, tik 8591 LS lietuvių kuopos Schwetzingene. Kuopos vadas maj.J. K.Valiūnas iš amerikiečių vadovybės išsirūpina, kad rugsėjo 8 visai kuopai būtų nedarbo diena.

11,30 val. amerikiečių koplyčioje atlaikytos ekumeninės pamaldos. Kun. diak.Fr.Skėrys pasakė pamokslą apie dorybės, dėl kurių Kristus laimino jų savininkus. Šv.mišias aukojo kuopos kapelionas kun.Br.Liubinas. Savo pamoksle jis paaiškino, kodėl švenčiame rugsėjo 8.

Popiet prieš karėvines esančiame pušinėly suruoštas šaunus piknikas, į kurį atsilankė bataliono vadas pulk.leit.Guldner su šeima ir štabo karininkais, VLB Romuvos apylinkės valdyba, dalis Vasario 16 gimnazijos mokytojų bei ūkinio personalo, būrelis Manneime ir net toliau gyvenančių tautiečių. Diena pasitaikė graži. Kuopos nariai su šeimomis ir svečiais, patogiai susėdę už stalų, pasigardžiuodami kirto J.Vitkaus vadovaujamų virėjų pagamintas daugiarūšes salotas su įvairiais mėsos patiekalais: virtomis ir gruzdintomis dešrelėmis, skrusdintais hamburgeriais, šonkauliukais ir paukštiena. Troškuliui malšinti iš šulių nuolatine srovele tekėjo putojantis alutis. Priartėjus saulei prie aukštųjų pušų viršūnių, svečiai ir šeimnininkai pradėjo skirstytis namo.

Rugsėjo 12 Schwetzingene 8591 LS lietuvių kuopos patalpose susirinko gražus būrelis tautiečių paminėti M.K.Čiurlionio šimtmetinę gimimo sukaktį. Apie sukaktuvinininko gyvenimą ir kūrybą įdomią paskaitą skaitė Vasario 16 gimnazijos mokytojas dail.A.Krivickas. Ant stalų buvo išdėstytos Čiurlionio paveikslų reprodukcijos.

K a i s e r s l a u t e r n

Rugsėjo 13, šeštadienį, čia buvo gražiai paminėta mūsų tautos šventė. Pradėta bendromis pamaldomis abiem krikščionių konfesijom Maria Schutz bažnyčioje. Šv. mišias aukojo katalikų kapelionas kun.Br.Liubinas. Jis taip pat trumpai pakalbėjo apie rugsėjo 8 prasmę. Pamokslą pasakė evangelikų kun.diak.Fr.Skėrys apie Dievo ir artimo meilę. Visi susirinkusieji gražiai giedojo lietuviškas giesmes. Pamaldos baigtos "Ma-

rija, Marija". Vargonavo Loretos Subačiūtės vyras Heckmann.

Po to susirinkta į 8593 LS kuopos salę. Čia minėjimą pradėjo lietuvių kuopos vadas maj.J.Venckus. Dr.med.Stasys Šereika labai gerai paruoštoje paskaitoje kalbėjo apie mūsų, tremtinių bei pabėgėlių, padėtį ir Lietuvos likimą. Prelegentas pastebėjo, kad mes, svetimų kraštų lietuviai, didžiąja dalimi neturime ateities - nepajėgiame įtraukti jaunimo į lietuvišką veiklą. Bet tai nereiškia, kad Lietuva būtų žuvusi. Ten gyvenimas vyksta ir žmonių skaičius didėja. Nepaisant to, kad trečiajį, nematomą pasaulinį karą laimi sovietai ir kad jau prasidėjusiame 4-me kare mūsų padėtis atrodo prastai, šie sovietų laimėjimai primena III-jo Reicho "pergales". Atkreipė dėmesį į Sovietijoje viešpataujantį nuolatinį maisto trūkumą. Jeigu nebūtų amerikiečių, Sovietų Sąjunga jau būtų mirusi iš bado.

Viską susumavęs, paskaitininkas padarė išvadą, kad ateitis nėra beviltiška. Šv.Rašto posakis, jog "be Dievo žinios nenukris nė plaukas nuo galvos" galioja ir Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Viskas Dievo rankose.

Maj.J.Venckus apibūdino Lietuvos persekiojamos Bažnyčios padėtį ir paskelbė darysias rinkliavą Lietuvių katalikų religinei šalpai. Jis tą vakarą surinko apie 750 DM. Minėjimas baigtas tautos himnu. Vėliau grojo šokių muzika ir tautiečiai dar gan ilgai linksminosi ir vaišinosi.

H a m b u r g

Tą patį šeštadienį kaip ir kaiserslauterniškiai, ir hamburgiškiai rugsėjo 13 paminėjo savo tautos šventę.

17 val. šv.Teresės bažnyčioje Altonoje šv.mišias aukojo kun.dek.V. Šarka. Po pamaldų parapijos salėje apie rugsėjo 8 ir lietuviškąjį jaunimą kalbėjo Vokietijos LB Valdybos išdininkas stud.M.Šiušelis. Jis tuoj pastebėjo, kad nedaug jaunimo matyti salėje ir klausė, kur jis yra. Kas kaltas, kad jis taip nenoriai eina į lietuviškus renginius. Atsakydamas, pagrindinę kaltę priskyrė tėvams, kurie nepakankamai stengiasi išmokyti savo atžalyną lietuvių kalbos ir perteikti jam tėviškės papročius bei tradicijas. Šį uždavinį už tėvus dar geriau atlieka Vasario 16 gimnazija.

Veikė loterija. Kas norėjo pamiklinti kojas, jungėsi į šokančiųjų būrį.

R o m u v a

Rugsėjo 22 sukako šimtmetis nuo dailininko ir muziko M.K.Čiurlionio gimimo. Tą dieną mokyt.A.Krivickas gimnazijos koridoriuje suruošė parodėlę. Buvo iškabintos Čiurlionio galerijos Kaune ir su jo gyvenimu susijusių vietų nuotraukos ir apie sukaktuvininką rašiusios lietuvių spaudos iškarpos. Pamokų metu į šią sukaktį atkreiptas mokinių dėmesys.

Vakare susirinko būrelis VLB Romuvos apylinkės narių. Muz.V.Banaitis apžvelgė Čiurlionio muzikinę kūrybą. Apgailėstavo, kad didelė dalis jo kompozicijų yra dingę. Prieštaravo įsivyravusiai nuomonei, kad Č. stengėsi dailę reikšti muzikos garsais, o muziką - teptuku. Tai negalimas dalykas, nors kai kurių susilietimo taškų tarp tų dviejų meno šakų yra. Iš to kilę muzikiniai Č. paveikslų pavadinimai. Be to, daugumai paveikslų pavadinimus parinkęs ne pats autorius, o po jo mirties kiti.

Išklausyta Č. kvarteto III dalis c-mol Menuetto ir choro įdainuotų jo senųjų tritoninių liaudies dainų. Dail. Alf.Krivickas ekrane pavadžiojo susirinkusius po Čiurlionio galeriją ir jos aplinką Kaune savo paties pagamintomis spalvotomis nuotraukomis.

B o n n

Federal. Vokietijos Vidaus reikalų ministerija š.m. rugpiūčio 26 raštu pranešė, kad šiemetinei vaikų vasaros stovyklai, vykusiai liepos 13 - rugpiūčio 3 Romuvoje, jokios paramos neduos. Paramos suteikti neleidžianti dabartinė biudžeto padėtis.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

M o k s l o m e t ų p r a d ž i a

Dauguma mokinių į bendrabutį suvažiavo rugsėjo 7; mokslas pradėtas rugsėjo 8. Tuoj po pusryčių Romuvos sodyboje buvo pakelta trispalvė, visiems giedant tautos himną.

Mokiniams ir jų auklėtojams suėjus į salę, naujieji mokslo metai pradėti malda. Muz.mokyt.V.Banaičiui palydint pianinu, sugiedota giesmė "Mielas jaunime, viltie būsimosios gadynės".

Evang.kun.diak.Fr.Skėrys perskaitė Evangeliją apie pamokslą nuo kalno ir ją komentavo. Pabrėžė, kad tame pamoksle išvardinti aukštieji Kristaus sekėjų siekiai. Reikia tvirtos valios ir moralės jiems įgyvendinti, ko šių dienų jaunimas labiausiai stokoja. Jei tik tėvai ar mokytojai kurį pabara, tuoj išsižeidžia. Protestuodami, kartais iš namų pabėga. Ir Jėzus buvo pasišalinęs nuo savo tėvų. Po ilgo ieškojimo Juozapas ir Marija surado jį ... šventykloje mokantį. Kristus pasišalino ne protestaudamas, bet vykdydamas savo misiją. Sukalbėjus maldą, sugiedota giesmė "Už rankų imk meilingai".

Katal.kapelionas kun.J.Dėdinas savo kreipimesi į mokinius pabrėžė, kad šiandien triguba šventė: mokslo metų pradžia, tautos diena ir švč. Marijos gimtadienis. Palinkėjo keturių S: sanitas, sanctitas, sciencia ir simpatia.

Sveikata ir dabar yra, ir ateities gyvenime bus labai reikalinga, todėl reikia ją labai saugoti, negadinti blogais įpročiais.

Šventumas - žmogiškoji pilnuma, asmenybės grynumas.

Mokslas atsiiekiamas per mokymąsi. Tai pagrindinis šios mokyklos uždavinys. Reikia siekti pilnutinio žinojimo, nuolat klausiant ir teiraujantis.

Simpatiškumas nieko bendra neturi su simpatijos susiradimu. Reikia stengtis pačiam būti simpatingu ir ne saldžiai, bet esmingai.

Artėja ruduo, į šiltus kraštus išskrenda paukščiai. Jie patys susiranda kelią. Jaunimui kelią reikia parodyti.

Sereikaitė ir Giesaitė paskaitė maldelę apie kelius. Marijos šventės proga kapelionas sveikino visas Marytes.

Apie tautos šventę kalbėjo direktorius V.Natkevičius, M.A. Pastebėjo, kad besiantinantis ruduo dažnai užkrečia liūdna nuotaika. Prie to čia prisideda dar ta aplinkybė, kad susirinkę po vasaros atostogų pasigendame daugelio pažįstamų veidų. Šiemet mokinių šiek tiek mažiau kaip pernai - apie 60 (praėjusiais mokslo metais buvo 70). Manome, kad dar keli mokiniai įstos mokslo metų būvyje.

Rugsėjo 8 yra tragiška šventė. Ji primena nepavykusį Vytauto planą 1430 vainikuotis Lietuvos karaliumi. Čia kalbėtojas papasakojo Lucko suvažiavime kilusią mintį papuošti 80-mečio Vytauto galvą karališku vainiku. Pasipriešino lenkų bajorai, nors Jogaila ir buvo sutikęs. Siunčiamas vainikas pakeliui buvo pagrobtas. Po poros mėnesių Vytautas mirė. Įvykis buvo tragiškas ne tik Vytautui, bet ir visai Lietuvai. Jei Vytautas būtų gavęs karališką vainiką, Lietuvos likimas gal būtų pasukęs laimingesniu keliu. Šiandien ir tėvynėje, ir svetur gyvenantieji lietuviai turi kovoti už lietuviybės išlaikymą. Toks yra pagrindinis ir šios gimnazijos uždavinys.

Direktorius pageidavo, kad ateinančiais mokslo metais visi mokiniai

būtų uolūs bei drabštūs. Priminė mokslo metus užbaigiant jo pasakotą pasakėčią apie žiogą ir skruzdę. Tik tie mokiniai pasieks savo tikslą, kurie stropiai dirbs. Prašė laikytis bendrabučio tvarkos, nes be tvarkos jokio kolektyvo gyvenimas nėra įmanomas. Linkėjo, kad pradedamieji mokslo metai būtų vaisingi.

Sugiedoję "Marija, Marija", visi mokiniai susitiko su savo auklėto-jais klasėse.

N a u j a s b e n d r a b u č i o v e d ė j a s

Berniukų bendrabučio vedėju šiais mokslo metais yra Algis Stankus iš Toronto. Tai jaunas vyras, trumpai dirbęs mūsų bendrabuty prieš trejus metus.

S v e č i a i

Liepos 28 gimnazijoje lankėsi K.Karuža iš Kalifornijos, o liepos 30 - kun.K.Kuzminskas iš Čikagos.

Š.m. rugsėjo 17 pavakariais Vasario 16 gimnaziją su savo vyru aplankė Vokietijoje ir už jos sienų pagarsėjusi estrados bei televizijos dainininkė Lena V a l a i t y t ė (Valaitis). Ji porą valandų pasikalbėjo su buvusiais savo auklėto-jais bei mokiniais ir apdovanojo visus savo fotografijomis su parašais. Viešnia pasidžiaugė pagražėjusia gimnazijos išvaizda, naujais pastatais ir apžiūrėjo naująjį mergaičių bendrabutį.

Kalbėdama apie savo karjerą, Lena papasakojo, kad kelias į dainininkės buvęs sunkus, bet atvedęs į laimėjimą. Romuviečiai pastebėjo, kad pirmuosius jos žingsnius tame kelyje labai rėmę gimnazija ir kiti lietuviai, siųsdami laiškus televizijai.

Viešnia painformavo, kad į savo koncertų repertuarą jau yra įtraukusi ir keletą lietuviškų dainų. Gitara ją palydi jaunas, bet labai gabus čigonas. Kai kurios lietuviškos dainos publikos mėgstamos. Numaičiusi mūsų dainas ir per televiziją pradėti dainuoti. Pašnekovų buvo pastebėta, kad Lena kalba gražiai ir be jokio svetimų akcento lietuviškai.

Vakare Valaitytė dainavo kaimyniniame Viernheime, firmos Jacob rudens madų parodoje. Graži salė, turinti 1.200 sėdimų vietų, buvo pilnutėlė. Atrodo, kad daugumas buvo atėję daugiau pasiklausyti koncerto, negu pasižiūrėti madų. Užtat visi laukė iki galo, kol jau po 22 val. pasirodė Lena.

Dainininkė buvo sutikta garsiais plojimais. Dėkodama publikai už nuširdų priėmimą, pastebėjo, kad į Viernheimą atvykstanti lyg savo tėviškės lankyti. Mat, prieš keletą metų kaimyniniame Hüttenfelde ji mokiusi lietuvių gimnazijoje ir gyvenusi ten esančiame bendrabuty.

Padainavusi keletą publikos labai mėgstamų dainų, buvo dar iššaukta dainuoti papildomai. Už gražų pasirodymą apdovanota gėlėmis. Po koncerto atsisveikindamas, pranešėjas pabrėžė, kad Lena yra lietuvė. Jei kas dar nežinotų, tai paaikškino, kur žemėlapy galima Lietuvą rasti.

----- xXx -----

KARDINOLAS ANTONIO SAMORÉ VOKIETIJOJE

B a d W o e r i s h o f e n e

Šv.Ulricho parapijos klebonas kun.Antanas BUNGA suruošė iškilmę, kurioje buvo pasimelsta už persekiojamą Bažnyčią Lietuvoje, o taip pat paminėta ir 25 metų sukaktis, kai Antonio Samoré buvo išventintas vyskupu. Šis žymusis lietuvių bičiulis atvyko specialiai iš Italijos į Bad Woerishofeną aukoti šv.mišių už persekiojamą Bažnyčią. Į šį

kurortą suvažiavo taip pat būrelis lietuvių iš Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir Šveicarijos.

S e k m a d i e n i o i š k i l m ė s b a ž n y č i o j e

Dėl neperstojančio lietaus teko iškilmių planą truputį pakeisti. Atsisakyta iškilmingos procesijos iš parapijos namų į bažnyčią. Tačiau tai nesumažino šventės iškilmingumo. Jos viršūnė buvo 10 val. koncertuotos šv. mišios. Be kardinolo šv. mišias kartu aukojo dar 5 vyskupai ir apie 20 kunigų. Choras gražiai giedojo Haydno mišias. Bažnyčia buvo sausakimšai prisigrūdus. Dienos pamokslininkas kanaanietis dr. Braun iš Augsburga atpasakojo jubilieato gyvenimo eigą, pradėdamas nuo tų laikų, kai jaunas kunigėlis Antonio pradėjo dirbti Vatikano nunciatūroje Kaune. Tada jis teturėjo 27 metus amžiaus. Vėliau jo gyvenimo kelias ėjo per Šveicariją, Romą, Ameriką, Kolumbiją iki vėl sugrįžo Romon, bet jau kaip kardinolas. Vyskupu yra nuo 1950.

Jubilieato biografiją dr. Braun sujungė su Bažnyčios persekiojimu Lietuvoje. Tarp kitko jis pacitavo kun. A. Šeškevičiaus pasakymą teisme: "Istorija liudija, kad tiesa laimi, o melas pralaimi... Jeigu aš kaip kunigas esu smerkiamas už tai, kad atlikau savo pareigas, tai man nėra jokia gėda, o garbė. Tokiu būdu aš atsistojau amžinosios tiesos pusėje, kuri sako: palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, nes jų dangaus karalystė".

Pamokslininkas iškėlė katalikų pareigą liktis laive, kuris yra Bažnyčia. Tai yra likimo bendruomenė, suvienyta Kristaus krauju. Dar daugiau. Pamokslininkas atkreipė tikinčiųjų dėmesį į bendrą visų pareigą padėti persekiojamiems: "Tad, kol turime laiko, darykime gera visiems, o ypač tikėjimo namiškiams" (Gal. 6, 10). Baigdamas, dr. Braun atkreipė dėmesį į du pagalbos šaltinius - į maldą ir atgailą. Galiausiai ragino melstis už tuos, kurie yra kankinami dėl tikėjimo. Kan. dr. Braun Augsburga vyskupo vardu įteikė kardinolui šv. Ulricho kryžiu.

Šv. mišių pabaigoje keletą žodžių tarė pats kardinolas. Jis padėkojo visiems už nuoširdžią maldą, o ypač pamokslininkui už gražius žodžius.

Po pamaldų buvo bendri pietūs svečiams k l e b o n i j o j e, o kava buvo geriama šalia esančioje vysk. Ant. Deksnio būstinėje.

P a r a p i j o s s a l ė j e

iškilmes pradėjo klebonas kun. Ant. Bunga, pasveikindamas kardinolą ir visus kitus svečius, palinkėdamas visiems malonių valandėlių.

Paskaitą skaitė prof. dr. Juozas ERETAS. Jis kalbėjo pirmiausia apie kardinolo jubiliejų, o vėliau apie persekiojamą Bažnyčią Lietuvoje. Profesorius priminė savo seną pažintį, siekiančią 1932, kai jaunas kunigas Samorė buvo atsiųstas į Kauną sekretoriauti nunciatūroje. Čia jis išbuvo iki 1938. Kalbėdamas apie persekiojamą Bažnyčią, prelegentas kritikavo Vakarų pasaulį, kuris juo toliau, juo labiau nusileidžia sovietams. Praktiškai Lietuva, Latvija ir Estija jau esančios Vakarų politikų užmirštos. Niekas apie jų pavergimą viešai nėsneka, visi ploja Maskvai už jos tariamą taikingumą. Kalbėtojas prašė panaudoti kardinolą savo įtaką ir skelbti pasauliui Lietuvos okupavimo faktą.

Pirmasis s v e i k i n o parapijos tarybos pirmininkas Emil Duerk, pasidžiaugdamas suteikta garbe ir linkėdamas jubilieatui gausios Dievo palaimos. Po jo sekė žodis krikščionių demokratų atstovės Renate Hinz, kuri perdavė Franz J. Strauss sveikinimus ir linkėjimus. Vokietijos Lietuvių bendruomenės vardu sveikindamas, kun. Br. Liubinas įteikė kardinolui iš Lietuvos atvežtą gintarinį rožinį ir metalinį Aušros Vartų Marijos paveikslą.

Galiausia vysk.dr.A.L.Deksnyš sveikino Europos lietuvių katalikų vardu, kurių ganytojas jis yra.

Visą iškilnę ypač pagražino parapijos choras, sudainavęs lietuviškai "Bijūnėlį žalią" ir "Apsaugok Aukščiausias". Kurorto orkestras pagrojo muzikos kūrinių.

M i e s t o n a m u o s e

Bad Woerishofeno burmistras priėmė kardinolą naujoje rotušėje 17 val. Jis pasveikino svečią ir trumpai nupasakojo miesto istoriją, ypač išskeldamas kan.Kneipp veiklą ir jo nuopelnus, steigiant dabar pagarsėjusias gydyklas. Burmistras Anton Ledermann kvietė jubiliatą kada nors atvykti į Bad Woerishofeną ir pasinaudoti jo natūraliomis gydyklomis. Atsakydamas burmistrai, kardinolas padėkojo už malonų priėmimą ir pabrėžė, kad Bad Woerishofenas yra žinomas ir už Vokietijos sienų. Pagyrė miesto gyventojus už gyvą religingumą.

Meninę programą atliko muzikai, pagrodami eilę Mozarto ir Haidno kompozicijų. Jubiliatui įsirašius į auksinę svečių knygą, vyko bendros vaišės.

Kardinolo A.Samorė viešnagė Bad Woerishofene susilaukė didelio atgarsio vokiečių spaudoje. Jo sukakties minėjimą apskrities miesto dienraštis "Mindelheimer Zeitung" rugpiūčio 26 aprašė dviejuose puslapiuose, iliustruotuose penkiomis iškilnių nuotraukomis.

N u o š i r d u s p r i ė m i m a s

P A S M E M M I N G E N O L I E T U V I U S

Pirmadienį, rugpiūčio 25, kardinolas atvyko į Memmingeną. Jį atlydėjo vysk.Ant.Deksnyš ir jo sekretorius prel.Celiešius, kardinolo sekretorius prel.Mincevičius, buv.Vokietijos lietuvių kat. sielovados direktorius tėv.Bernatonis, Prancūzijos liet.kat.sielovados direktorius Petrošius, kunigai Bunga, Dėdinas, Girčius, Liubinas, Ričkus, Šarka, Vaišvilas, taip pat prof.Eretas iš Baselio, benediktinų abatas Vitalis iš Ottobeuren, Bad Woerishofeno burmistras bei kurorto direktorius ir kit.

Svečius miesto rotušėje iškilmingai priėmė burmistras Leichtle. Sveikindamas kardinolą, jis pagyrė Memmingeno lietuvius, taip gražiai įsijungusius į vietinį gyvenimą. Svečiai pasirašė auksinėje miesto knygoje ir, išgėrę burmistro šampaną, lietuvių klebono RUBIKO kviečiami ir paties burmistro lydimi, vyko į St.Hildegard namą, kur jų laukė labai gražiai lietuviškais motyvais, Aušros Vartų Marijos paveikslu išpuošta salė, užkandžiai ir kava. Čia jau buvo susirinkę daug vokiečių kunigų ir kitų svečių. Jubiliatą sveikino miesto dekanas kun.Wassermann. O lietuvių kapelionas, dėkodamas Eminencijai ir svečiams už apsilankymą, ragino gerai pasistiprinti sudėtomis gėrybėmis, nes jų laukė pamaldos.

B a ž n y č i o j e

Į išpuoštą St.Ulrich koplyčią rinkosi lietuviai katalikai ir jų pakviesti evangelikai. Garsusis Memmingeno lietuvių choras pasitiko aukštąjį svečią giesme. Lietuvių klebonas, sveikindamas kardinolą, pažymėjo, kad didelė garbė Memmingeno lietuviams susilaukti tokio aukšto svečio. Jis taip pat išreiškė dėkingumą popiežiui, davusiam Europos lietuviams savą vyskupą lietuvi, ir kartu padėką Augsburgu vyskupui (jį atstovavo vienas katedros kanauninkų), kuris taip pat palankus lietuviams. Taip pat dėkojo Memmingeno dvasiniams bei politiniams pareigūnams ir seserims abiejų namų, kuriuose tos iškilnės vyko, už jų prielankumą.

Po to, klebono paprašytas, žodį tarė prof.dr.Juozas Eretas.

E r e t o k a l b a

Pasveikinęs lietuvius ir jų svečius, kalbėtojas pristatė kardinolą kaip didelį lietuvių bičiulį ir kovotoją už teisingumą ir apibūdino švenčiamą jubiliejų. Savo ugningoje kalboje prof. Eretas iškėlė lietuvių tautos kovą istorijoje už teises į savitą gyvenimą, kalbą, tikėjimą ir nušvietė dabartinį mūsų tautos kelią. Apžvelgdamas nūdienės politikų pastangas taikai pasaulyje įgyvendinti, profesorius pažymėjo, jog taika neįmanoma be teisingumo, į kuri turi teisę ir lietuviai. Jis priminė ir Vatikano radijo lietuviškas laidas, kurių dėka tikėjimo bei paguodos žodis, tartas lietuviškai, pasiekia net ir tolimąjį Sibirą, į kuri ištremta daug lietuvių, pasmerktų vergų gyvenimui.

Lietuviai yra grėsmėn patekusių ir pavergtų tautų atstovai. O kas gali mums pagelbėti, jei ne tie, kurie iš Romos gali apžvelgti visą pasaulį ir turi galimybių sugrąžinti pavergtiesiems iš jų atimtas paties Dievo duotas teises. Štai Lietuvoje uždarytos kunigų seminarijos, o ta vienintelė Kaune taip pat varžoma.

Čia kalbėtojas prisiminė 100 metų sukaktį nuo vysk. Motiejaus Valančiaus mirties. XIX šimtmečio viduryje carų politika buvo pasišovusi išnaikinti lietuvišką rašmeniją. Tai turėjo vesti į palaipsnių ir pačios mūsų tautos sunaikinimą. Prieš tas rusų užmačias pradėjo kovą drąsus lietuvis vyskupas. Prasidėjo knygnešių gadyne, lietuviškos knygos buvo kontrabanda iš Rytprūsių gabenamos Lietuvon. Pats vyskupas rašė knygas, rizikuodamas atsidurti Sibire ir ten žūti.

1905 revoliucija pakirto rusų imperiją ir lietuviai laimėjo. Argi šita lietuvių vyskupo ir visų lietuvių kova už tikėjimą, už lietuviybę turėtų šiandien liautis? - klausė Eretas. Jokių būdu ne! Dievas yra istorijos viešpats. Jis ir imperijas gali nusviesti į istorijos prarajas. Visi Pabaltijo tautų budeliai turėjo pasitraukti nuo istorijos scenos. Gi dabartiniai Lietuvos pavergėjai mano, kad jiems geriau seksis. Tai tik rodo, kad žmonės niekad nepasimoko iš istorijos. O mes nepametam vilties, nors ir sunkus katalikų ir evangelikų likimas Lietuvoje.

Šiandien politinio atoslūgio siekiančios konferencijos suredaguoja ilgiausius raštus. Paskutinis iš Helsinkio turi 40.000 žodžių. Bet tai ir yra vien žodžiai. Į tą konferenciją popiežius buvo nusiuntęs savo atstovą. Jis atidaromam posėdy pasakė, kad politinis atoslūgis gali tik tada ateiti, kai teisingumas bus įgyvendintas dėl visų ir kai visoms tautoms bus sugrąžinta tai, ką pats Dievas joms yra davęs - visų pirma laisvė, nes taikos laidas yra ne kas kita kaip teisingumas.

Tai yra gyvenimo tiesa, - kalbėjo Eretas. Ir jeigu šiandien reikalaujama teisingumo negrams Afrikoje ar kitoms tautoms Pietų Amerikoje, tai lygiai tuo pačiu pagrindu teisę į teisingumo įgyvendinimą pas save turi krikščioniškos ir katalikiškos Pabaltijo tautos. Kalbėtojas prašė kardinolą būti ir toliau prispaustųjų, apsunkintųjų ir pavergtųjų gynėju. Baigdamas, palinkėjo tam dideliame lietuvių draugui ir užtarėjui ilgiausių metų!

Ereto kalba, sakyta vokiškai, visi buvo sužavėti. Pasirodo, kad jo iškalba yra išlikusi ta pati, kaip ir anksčiau Lietuvoje - pagaunanti bei elektrizuojanti.

J a u d i n a n t i u ž b a i g a

Kardinolą Memmingeno lietuvių katalikų vardu sveikino Vyt. Bernotas, džiaugdamasis jo apsilankymu ir prašydamas priimti "kaip džiaugsmo ir pagarbos išraišką puokštę gėlių ir kuklią dovanėlę iš mūsų jaunimo rankų". Dvi mokyklinio amžiaus lietuvaitės, pasipuošusios tautiniais drabužiais, kardinolui įteikė: gėles - Audra Vainoraitė, o lietuvišką

juostą - Janutė Bernotaitė. Lietuvių evangelikų vardu sveikinimo žodį tarė Erta Preikšaitytė-Schel ir įteikė dovanų rankšluostį su lietuviškais raštais ir įrašu LIETUVA.

Jubiliatas padėkojo prof.Eretui už žodį, pasveikino lietuvių kleboną ir kitus kunigus, visus dalyvius katalikus ir evangelikus, padėkojo už nuoširdų priėmimą ir prašė Dievo palaimos visiems, o ypatingai vaikučiams, ligoniams ir pažadėjo prisiminti savo maldose, sakydamas - visiems Dievas tebūna šviesa ir gyvenimo kelrodis.

Iškilmingos pamaldos vyko prieš išstatytą švč.Sakramentą. Jungtinis lietuvių choras, katalikai ir evangelikai, su užsidegimu giedojo gražiausias lietuviškas giesmes. Tarpuose klebonas sukalbėjo dvi maldas už tėvynę, vieną jų išverstą vokiečių kalbon iš Sibiro lietuvių maldaknygės ir parašytą tų trijų mergaičių ne tik rankomis, bet ir ašaromis: "... Viešpatie, pasigailėk mano tautos ir mano mylimųjų ..." Kardinolui suteikus palaiminimą, iškilmės buvo baigtos giesme "Marija, Marija".

Pamaldų metu koplyčioje susidarė nepaprasta, jaudinanti, daugeliui ašaras išspaudusi nuotaika. Pamaldos paliko didelį įspūdį ir svečiam vokiečiam. Gražių atsiliepimų susilaukta iš vietinių vokiečių kunigų ir net iš Bad Woerishofeno burmistro. O Augsburgio vyskupijos atstovas pareiškė: "Pas jus, lietuvius, dar galioja pagarba bažnytiniam pareigūnams, mandagumas ir maldingumas bei svetingumas".

Kardinolas lietuvių klebonui irrašė šiuos žodžius: "Tai buvo dvi jaudinančios valandos, įspūdingos lietuvių kunigų ir pasauliečių religingumu, jų maldingumu, jų giesmėmis, jų ašaromis, prisimenant tolimą tėvynę. Aš dėkingai prisimenu šį apsilankymą, prašokusį mano lūkesčius".

S u d i e v !

Kitą dieną kardinolas, lydimas vyskupo Deksnio, prel.Celiešiaus ir kun.Rubiko, vadovaujant kun.Bungai, lankėsi Augsburgėje, kur apžiūrėjo garsiąją šv.Ulricho bažnyčią bei katedrą. Augsburgio vyskupo nesant namie, svečius priėmė generalvikaras ir pavaišino kava.

Trečiadienį kardinolas, lydimas tų pačių asmenų, aplankė Liudviko II pilaitę Lindendorfe, Kristaus kančios vaidinimų vietą Oberammergau, benediktinų vienuolyną Ettal ir Wies bažnyčią.

Ketvirtadienį brangųjį svečią, atsisveikinusį su Bad Woerishofenu kun.Bungos klebonijoje, dalyvaujant miesto pareigūnams, tie patys lietuviai palydėjo iki Muncheno, kur jis labai nuoširdžiai su visais atsiskyrė.

--- oOo ---

KARDINOLAS JUOZAS SLIPYJ HAMBURGE

Š.m. rugsėjo mėn. lankė to didmiesčio ukrainiečius ir kitus tikinčiuosius. Aerodrome jį pasitiko vietos vysk. sufraganas von Rudloff ir dekanas Siegel, ukrainiečių kun.dek.Leskowycz, lietuvių kun.dekanas V.Šarka ir ukrainiečių grupės pirmininkas S.Lewczuk. Kardinolą atlydėjo ukrainiečių vyskupai Platon Kornyljak iš Muncheno ir Joakim Segedi iš Jugoslavijos.

Šventiška išpuoštoje ukrainiečių koplyčioje Hamburg-Neugrabene kardinolas atlaikė pamaldas ir pasakė kalbą. Iškilmingas šv.mišias aukojo šv.Marijos bažnyčioje. Vysk. Kornyljak savo pamoksle supažindino tikinčiuosius su garbingojo svečio nueitais kryžiaus keliais per 18 metų sovietų priverčiamojo darbo stovyklose. Kardinolas prašė visus melstis, "kad netrukus pasibaigtų mūsų tautos bandymai".

Po bendrų pietų Hamburgo profesinių sąjungų rūmų salėje įvyko iškil-

minga akademija. Ukrainiečių choras giedojo religines giesmes, vaikų choras dainavo liaudies dainas, o jaunimo grupė pašoko tautinių šokių. Prsidėjus sveikinimams, lietuvių vardu kardinolą pasveikino kun.dek.V.Šarka. Į akademiją atsilankė tėv.dr.K.Gulbinas ir būrelis vietos lietuvių.

Osnabrūcko vyskupijos laikraštis "Kirchenbote" š.m. rugsėjo 21 laidoje apie kard.J.Slipų lankymąsi Hamburge išspausdino reportažą, iliustruotą pora foto nuotraukų, kurių vienoje pirmame plane matyti kun.V.Šarka.

--- oOo ---

ŠEIMŲ POILSIS IR KUNIGŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių šeimų poilsio savaitės Bad Godesberge, Annaberge pily, priklausančioj Pabaltiečių Krikščionių studentų sąjungai, šiemet vyko rugpjūčio mėn. nuo 4 iki 24. Dalyvavo apie 50 asmenų iš įvairių vietovių. Buvo įvairūs pokalbiai, Biblijos valandėlės, paskaitos, iškyla laivu Reino upe, aplankyti parlamento rūmai, Adenauerio kapas ir jo namai. Paskutinį penktadienį sukurtas laužas, kuris liepsnojo iki vidurnakčio. Prie laužo dainuotos lietuviškos dainos, žaista. Rūta Sprogienė paskaitė savo eiles.

Rugpjūčio 22 - 24 ten pat įvyko Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios išėivijoje, Vokietijoje gyvenančių kunigų ir Bažnyčios darbuotojų suvažiavimas. Dalyvavo 5 kunigai ir Bažnyčios darbuotojai. Prie jų prisijungė apie 40 šeimų poilsio savaitė dalyvių. Jau penktadienį po kavos kun.J.Urdzė visus sujungė gyvo pokalbio apie mūsų Bažnyčios reikalus Vokietijoje. Vakaro pamaldas laikė kun.diak.Fr.Skėrys.

Šeštadienį po pusryčių senj.kun.A.Keleris padarė platų ir įdomų pranešimą apie Bažnyčios gyvenimą. Jis pabrėžė, kad labai svarbu išėivijoje išlaikyti mūsų iš tėvynės atsivežtus papročius ir tradicijas. Šie metai yra mums jubiliejiniai, nes sucina 30 metų kai turime savo Bažnyčią išėivijoje. Pirmais pokario metais buvo organizuojamos parapijos ir sudaryta bažnytinė vadovybė. Pabėgėlių stovyklose, kur buvo parapijos, kūrėsi jaunimo rateliai, sekmadienio mokyklos, chorai ir triubinkai. Pasaulio liuteronų sąjunga įsteigė du studijų centrus Berchtesgadene ir Imbshausene, kur vyko įvairūs parapijų ir jaunimo vadovams bei sekmadienio mokyklų vedėjams kursai. Dalis ten paruoštų vadovų ir šiandien išėivijoje dirba Bažnyčioje ir visuomenėje. Pradėta leisti bažnytinė spauda ir literatūra. Išleisti 4 giesmynai ir kitos knygos. Jų išleista daugiau, negu nepriklausomos Lietuvos laikais. Rūpintasi ir emigracijos reikalais.

Kun.J.Urdzė pranešė apie savo kelionę į Lietuvą ir evang.Bažnyčią tėvynėje. Po kavos vėl susirinkta salėje diskutuoti penktadienį iškeltų klausimų. Pageidauta, kur galima, ruošti šeimyninio pobūdžio pamaldas su po jų sekančiais pobūviais arba po pamaldų bažnyčioje surengti parapijos salėje kavutę, kur žmonės galėtų arčiau vienas su kitu sueiti ir pasikalbėti. Reiktų susirūpinti ir mišriomis šeimomis. 1976 per Tris Karalius numatoma Annaberge sukviesti visų Lietuvoje dirbusių ir dabar Vokietijoje gyvenančių evangelikų kunigų suvažiavimą. Taip pat numatoma ir ateinančiais metais per šeimų poilsio savaites Annaberge suruošti kunigų ir darbuotojų suvažiavimą.

Vakarines pamaldas laikė senj.A.Keleris. Kun.diak.Fr.Skėrys parodė skaidrių iš lietuvių bažnytinio ir kultūrinio gyvenimo.

Sekmadienį garbės senj. kun.A.Gelžinius laikė pamaldas, į kurias suvažiavo apie 80 žmonių iš Krefeldo, Mülheimo, Solingeno, Wuppertalio ir kitų vietovių. Per pamaldas kun.J.Urdzė konfirmavo Vasario 16 gimnazijos mokinę Angeliką Mažvydaitę. Per pamaldas sekmadienį ir vakarais vargonais grojo muz.Valteris Banaitis. Laikas po pietų buvo praleistas laisvuose pokalbiuose. Po kavos dalyviai išvažinėjo į namus.

Kun. Vingaudas D a m i j o n a i t i s 40 metų

amžiaus sukaktį atšventė privačiai ir tyliai š.m. rugsėjo 13. Sukaktuvininkas yra gimęs Šiauliuose. Tėvelis buvo aviacijos kapitonas, vėliau tapęs gydytoju. Jis mirė palyginti jaunas ir palaidotas Hanau kapinėse. Mama buvo pradž. mokyklos mokytoja. Vingaudas baigė Vasario 16 gimnaziją Hüttenfelde ir teologijos studijas Romoje. Kunigu išventintas 1964. Keletą metų mokytojauja profesinėje vokiečių mokykloje Offenbache, dėstydamas tikybą. Daug dirba su lietuviškuoju jaunimu.

Mokyt. V. B a r t u s e v i č i u s - Studienrat

Buvęs Vasario 16 gimnazijos mokytojas ir jos administracijos pareigūnas Vincas Bartusevičius prieš pusantrų metų išėjo mokytojauti į vokiečių profesinę mokyklą Wittliche. Tyliai ir kukliai ėmėsi darbo ir š.m. rugsėjo pradžioje, užbaigęs bandomąjį laikotarpį, buvo pakeltas pilnu mokytoju Studienrat titulu.

V. Bartusevičius yra gimęs 1939 birželio 4 Bartininkuose. Tėvų atvežtas Vokietijon čia baigė Vasario 16 gimnaziją ir studijas Tübingeno universitete. Vedė iš Lietuvos atvykusią Oną Hermanaitę. Augina sūnų Tomą ir dukrą Ritą.

LIETUVIŲ BIBLIOGRAFIJA VOKIEČIŲ LEIDINY

Dr. Povilas Reklaitis, dirbęs Herderio Instituto Marburge bibliotekoje, paruošė lietuvių bibliografijos 1970-1972 atranką ir pasirūpino, kad būtų išspausdinta to instituto leidiny "Zeitschrift für Ostforschung. Länder und Völker im östlichen Mitteleuropa". 23 Jahrgang, Heft 2. 1974 psl. 364-381.

Autorius apie savo darbą rašo: "Laikau dideliu laimėjimu, kad pavyko ši bibliografinį sąrašą mano jam duota forma istorinių mokslų žurnale paskelbti. Kadangi apimtis apribota 1 lanku, aišku, kad nebuvo galima paskelbti visos turimos medžiagos. Atrenkant reikėjo apsispręsti įvairiais motyvais. Grožinė literatūra, neskaitant kelių antologijų, negalėjo būti įtraukta. Parinkti tokie titulai iš lituanistikos sričių, kurie ryškiai byloja, kokį platų dėmesį, apžvelgiant 1970-1972 pasirodžiusius veikalus, daugelyje užsienio kraštų buvo skiriama ypatingai lietuvių kalbotyrai, senosios bei naujosios lietuvių literatūros tyrinėjimams, įvairioms Lietuvos praeities temoms. Atskirais poskyriais iškeliamas Nepriklausomos Lietuvos laikotarpis, politinė pokario istorija, įtraukiant darbus apie katalikų priespaudą pavergtoje Lietuvoje, Kalantos susideginimą, demonstracijas Kaune reikalaujant Lietuvai laisvės. Sąrašas ne tik informuos suinteresuotus mokslininkus, bet primins ir Lietuvos laisvės bylą. Žurnalas siunčiamas į Lietuvą. Visi lietuviški titulai išversti į vokiečių kalbą."

R o m a n a s a p i e L i e t u v ą

87 metų amžiaus rašytoja Elisabeth Josephi, Lietuvos vokiečių, parašė naują 320 psl. romaną, pavadintą "Gydytoju Rytuose", kurio veiksmas vyksta Lietuvoje. Veikalą leidžia Fritz Molden leidykla Vienoje. Žada pasirodyti dar šiais metais. Savo paskutiniu romanu "Mūsų pastorium" E. Josephi pagarsėjo toli už Vokietijos sienų.

M I R U S I E J I

M a r i j a S C H R O E D E R ' I E N E - Kapturauškaitė mirė š.m. rugpiūčio 10 Pinnerberge, netoli Hamburgo. Buvo suvažinėta sunkvežimio, einant per gatvę Rellingene. Palaidota rugpiūčio 18 Rellingeno kapinėse, kurias ji ilgus metus tvarkė. Gedulingas pamaldas atlaikė ir laidojimo apeigas atliko kun. V. Šarka. Velionė buvo gimusi 1896 lapkričio 6 Skirsnemunėj. Aukomis rėmė Vasario 16 gimnaziją ir lietuvišką spaudą.

O n a B a r b o r a S A M E L I E N Ė - Kvėkšaitė mirė š.m. rugpiūčio 5. Palaidota rugpiūčio 11 Saarbrückeno miesto kapinėse. Paliko liūdinčius

savo vyrą Eriką, du sūnus ir dukrą, visus tris vaikus su šeimomis. Buvo gimusi 1902.III.2 Žemaitijoje, Gargždų valsč. Jos vyras buvo iš Klaipėdos krašto. Po karo jis atsidūrė Saarbrückene, kur 1948 po daugelio vargų atvyko ir žmona su dviem vaikais. Kaiserslauterne velionė susirado lietuvius, lankė lietuviškas pamaldas.

O n a BALANDIENĖ mirė š.m. rugsėjo 1 Lauenburge prie Elbės. Palaidota rugsėjo 5 vietoje kapinėse. Buvo gimusi 1880 spalio 7 Klaipėdos krašte. Liko trys ištekėjusios dukterys: Drungilienė Vokietijoje, Šalčiūnienė Anglijoje ir Gailevičienė Kanadoje. Gr.Drungilienė prieš ketverius metus palaidojo savo vyrą Juožą, o dabar ir motiną.

V y t a u t a s STELMOKAS, VLB Kaiserslauterno apylinkės narys, palaidotas Kaiserslauterno miesto kapinėse š.m. rugpiūčio 27. Laidojimo apeigās atliko kun.Br.Liubinas. Tikslī mirties data nežinoma - velionis rastas savo kambary negyvas praėjus keletai dienų po mirties. Buvo gimęs 1916.IX.15 Paluobiuose, Griškabūdžio valsč., Šakių apskr. Gimnaziją baigė Šakiuose. Buvo jaun.leitenantas. Vėliau baigė agronomijos studijas. Vokietijoje daugumą metų tarnavo amerikiečių darbo kuopoje Kaiserslauterne. JAV-bėse gyvena sesuo, bet jos adresas nežinomas. Prašoma atsiliepti.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Kettwig-Mintardo katal. parapija	200 DM
Dr.med.Stasys Šereika iš Queidersbācho	100 "
Zigmas Vencius iš Heidesheimo	38 "
Ada Stasiūnienė iš Lebenstedto-Salzgitter	30 "
Jurgis Sauga iš Hageno-Haspes ir E.K. iš Kasselio po ...	25 "
Petra Rojewski iš Grefratho, Julius Gucaitis iš Lebenstedto ir dr.med.Jurgis Girklevičius iš Miesau po	20 "
VLB Miesau apylinkės nariai: Ant.Banaitis, J.Bruožis, Alg. Daubaris, B.Navickas, J.Nevulis, J.Venys ir Kl.Zakis po	10 "
Ačiū.	

K N Y G O S

Kazys Škirpa. SUKILIMAS Lietuvos suverenumui atstatyti. 584 psl.kietais viršeliais. Dokumentinė apžvalga. Vašingtonas - 1973. Spaudė Tėvų pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Kalbą taisė Leonardas Dambriūnas ir Vladas Kulbokas. Kaina 30 DM. Gale knygos pateiktas šimto panaudotų dokumentų ir reikšmingesnių išrašų sąrašas.

Eduardas Cizas. RAUDONOJO ARKLIO VASARA. Romanas. Chicago 1975. Kietais viršeliais 312 psl. Aplankas Petro Mikalajūno. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas 6349 South Artesian Avenue, Chicago, Ill. 60629. Spaudė M.Morkūno spaustuvė. Kaina 15 DM.

Petras Gudelis. JONIŠKĖLIO APSKRITIES PARTIZANAI. I dalis. Jų organizavimas ir slaptoji veikla prieš bolševikus (1918.XI.27-1919.III.22). Roma 1975. 202 psl. Panaudotos literatūros, asmenvardžių ir vietovardžių sąrašai. Turinio santraukos vokiečių ir anglų kalbomis. Kaina 15 DM.

RADIJO PROGRAMOS LIETUVIŲ KALBA transliuojamos šių radijo stočių Europoje:

"Laisvės Radijas" iš Mūncheno: 2-3 val. 41 m, 4-5 val. 41 m, 6-7 val. 31 m, 17-18 val. 25 m, 20-21 val. 41 m, 22-23 val. 49 m ir 24-1 val. 41 m bangomis.

Vatikanas: kasdien 19,15 - 19,30 val. 31,41 m; šeštadieniais 19-19,30 val. 31,41 m ir sekmadieniais 7,30 val. 25 m ir 19-19,30 val. 31,41 m.

Roma: 6,50 val. 49 m banga kasdien.

Madridas (Radio Nacional de Espana): 7,30-7,45; 13,15-13,30 ir 18,30-18,45 val. 31 m banga. Laikas pažymėtas Vid.Europos (Vak.Vokietijos). Lietuvos laikas yra dviem valandom vėlyvesnis.